

Martha

Lärarhandledning för andra stadiet

RÄNTOR OCH AVKASTNING

Bakgrundsmaterial

Marthaförbundets podd om räntor (36 min)

Hittas på Soundcloud: Marthaförbundet. Scanna QR-koden!

Arbetsblad

Separat arbetsblad kring räntor. Dela gärna ut före gruppen lyssnar så att alla kan bekanta sig med frågorna och vid behov göra anteckningar. Arbetsbladet fylls i individuellt medan man lyssnar eller efter att man lyssnat klart. Man kan med fördel ge det som läxa och diskutera genom uppgiften efteråt i klass eller mindre grupper.

Bakgrund

Vad är ränta? Vad är avkastning? Orden används i vissa fall på samma sätt. Ibland pratar man om att man får ränta från ett sparkonto, men avkastning på placeringar. Ränta på ett lån är däremot alltid något negativt, priset som vi måste betala för att låna pengar.

När vi lyfter ett lån är det viktigt att ha koll på helhetskostnaden. Man brukar tala om totalräntan eller totalkostnaden för ett lån. Utöver en ränta, som uttrycks i procent, kan det också förekomma andra avgifter. Det kan finnas en avgift för att lägga upp lånet åt kunden, eller faktureringsavgifter som upptas varje månad. Tillsammans med räntan för ditt lån bildar de avgifterna den totala räntan.

När man lånar pengar till en bostad så baseras bostadslånet ofta på Euriborräntan. Euribor12 justeras en gång i året, samma dag som du lyft lånet. Euribor 12 har olika värde för varje dag och du som lånetagare kommer att betala ränta enligt dagens räntesats. Dessutom består bostadslånet av en så kallad marginalränta, som beror mera på din situation, marknadsläget och andra faktorer kring ditt lån. Kring marginalräntan kan man förhandla och den behöver inte vara den samma under hela lånetiden. Räntorna var generellt sett höga på 90-talet, medelhöga på 2000-talet för att bli väldigt låga efter finanskrisen. Många av dagens unga vuxna hade aldrig upplevt räntehöjningar tidigare.

Tidigare var det svårt att få ränta på sina besparingar, men i och med att räntorna har höjts så kan du också få ränta på dina sparpengar. Du kan ha ett sparkonto i din egen bank eller i en konkurrerande bank.

Det är viktigt att ha koll på att banken du väljer har statsgaranti. Statsgaranti betyder att om banken går i konkurs fungerar staten som garant för dina pengar upp till en viss summa.

Avkastning varierar baserat på vad man investerar. Man brukar ändå ta hjälp av historien för att förutspå hur mycket avkastning man kan få. Ett försiktigt mått på avkastning är 5 %. Det betyder inte att man varje år får 5 % men börserna har i medeltal avkastat kring 5-7 %. Variationerna är dock stora och t.ex. amerikanska börserna har klarat sig bättre än finska börserna.

Ränta och avkastning är avgörande för din ekonomi.

Diskutera följande!

- I vilka situationer är det okej att låna pengar? I vilka situationer är det inte?
- Hur räknar man ut ränta och avkastning?
- Det har generellt sett blivit vanligare att låna pengar för konsumtion. Varför är det så, tror ni?
- I vissa religioner och kulturer anses det vara omoraliskt med ränta. Varför?
- Man brukar säga att ränta på effekten är världens åttonde underverk. Varför?

Grupparbete

Välj ett av följande ämnen, sök mer info om ämnet och lär de andra!

Olika sätt att amortera ett lån / Historisk avkastning på finländska börserna (OMXH) vs världsbörserna (MSCI) / Euribor 12 under de senaste åren / Vad det kostar att låna pengar till en bil via en bilaffär / Hur mycket ränta man kan få på olika sparkonton och dess villkor

Din uppgift är att köpa en bostad. Vad kostar bostaden du vill köpa? Hur mycket lån behöver du? Vad kommer lånet att kosta dig per månad med dagens ränta? Vad händer om räntan går upp till sex procent?

Läs mer!

[S-bankens låneräknare på nätet.](#) Finns olika för bostadslån och konsumtionslån.

[Om bostadslån och Euribor.](#)

[Om avkastning och placeringar.](#)

[Om konsumtionslån och skuldsättning.](#)

[Om BSP.](#)